

Täysistunto

Keskiviikko 22.10.2025 klo 14.00

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verotusmenettelystä annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia, ja tuttuun tapaan jos puhujalistaa ei saada tässä ajassa loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Tässäkin esittelypuheenvuoro, ministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.51 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Toivotaan, että ääni vielä hetken aikaa kestää.

Tämä esitys on osa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmassa määriteltyä harmaan talouden vastaisia toimia. Verohallinnon vertailutietotarkastuksia koskevaa sääntelyä kehitetään siten, että täsmennetään tietosuojan vertailutietotarkastukselle asettamia vaatimuksia sekä säädetään Verohallinnolle kuuluvien henkilötietojen käsittelyyn liittyvien suojatoimenpiteiden toteuttamisesta.

Voimassa olevan verotusmenettelystä annetun lain 21 §:n mukaan verotarkastus voidaan toimittaa myös yksinomaan siinä tarkoituksessa, että kerätään tietoja, joita voidaan käyttää muun verovelvollisen verotuksessa. Vertailutietotarkastus on verotarkastus, jossa kerätään tietoja sivulliselta tiedonantovelvolliselta muiden verovelvollisten verotusta varten. Verohallinnon tekemässä tietopyynnössä ei yksilöidä vertailutietotarkastuksessa käsiteltäviä verovelvollisia.

Nykyinen, pitkään voimassa ollut vertailutietotarkastusta koskeva säännös on säädetty ennen yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tietosuojalain voimaantuloa. Tietosuoja-sääntely huomioon ottaen säännös ei enää nykyisin mahdollista Verohallinnolle verovalvonnan kannalta riittävää tiedonsaantia. Tästä aiheutuu Verohallinnon arvion mukaan 100 miljoonan euron vuosittainen verovaje.

Ehdotetulla säännösmuutoksella ajantasaistettaisiin vertailutietotarkastusta koskeva sääntely vastaamaan yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tietosuojalain henkilötietojen käsittelylle asettamia vaatimuksia. Muutoksella pyritään turvaamaan Verohallinnon tiedonsaantia ja siten myös verotulojen kertymistä. Riittävällä tietopohjalla varmistettaisiin verotulojen lisäksi myös verotuksen yhdenmukaisuus ja verovelvollisten tasapuolinen kohtelu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

Ehdotettavat keskeisimmät muutokset koskevat seuraavia asioita: Tietopyynnön rajaaminen verovalvonnassa välttämättömiin tietoihin. Olennaista olisi myös, että kaikkien yksittäistenkin pyydettyjen tietojen olisi oltava välttämättömiä verovalvonnassa, jolloin pyyntö ei saisi lainkaan kohdentua muihin kuin verovalvonnassa välttämättömiin tietoihin.

Arvoisa puhemies! Verotuottojen arvioidaan tällä esityksellä kasvavan vuonna 2027 noin 50 miljoonalla eurolla. Täysimääräinen 100 miljoonan euron vuosittainen verotuotto toteutuisi vuodesta 2028 alkaen. Tämä vaikutusarvio perustuu Verohallinnon tekemään arvioon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Sitten menään puhujalistaan. — Edustaja Koskela.

14.54 Jari Koskela ps: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ministerille esittelystä. Harmaa talous on valtavan mittaluokan ongelma. Se on hiljainen, miljardiluokan vuoto, joka heikentää palveluja, rapauttaa luottamusta ja vääristää kilpailuja. Arviot puhuvat karua kieltä. Suomessa verovaje on suuruusluokkaa miljardeja euroja vuodessa. Puhumme useista prosenteista verokertymästä. Pelkästään alv-ketjussa puuttuvat summat on arvioitu yli miljardiksi, pk-yritysten yhteisöverossa kymmeniksi miljooniksi, ja järjestäytyneen rikollisuuden kytköksissä verotuloja katoaa kymmeniä miljoonia joka vuosi.

Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys parantaa yhtä keskeistä harmaan talouden vastaista työkalua: Verohallinnon vertailutietotarkastuksia. Nykyinen sääntely on jäänyt jälkeen sekä yleisen tietosuoja-asetuksen tulkinnoista että oikeuskäytännöstä. Seurauksena on ollut, että verovalvonnassa välttämättömän tiedon saanti on vaikeutunut ja verotuloja on jäänyt saamatta. Ehdotettu täsmennys palauttaa järjen ja luottamuksen. Pyydetään tarkasti kohdennettua välttämättömyyden tietoa, suojataan henkilötietoja selkein suojatoimin ja mahdollistetaan tehokas valvonta myös rajat ylittävissä rahavirroissa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset seisovat rehellisen työn, reilun yrittämisen ja turvallisen arjen puolella. Tässä esityksessä on kyse nimenomaan reilusta pelistä. Sääntöjä noudattavat suomalaiset eivät saa jäädä jalkoihin, kun osa kiertää velvoitteitaan ulkomaisilla alustoilla, välikäsien kautta tai järjestäytyneen rikollisuuden verkostoissa. Esitys tuo Verohallinnolle täsmätyökalun, ei haavia koko rekistereihin vaan kirurgisen pääsyn siihen tietoon, jota oikean ja yhdenmukaisen verotuksen toimittaminen edellyttää. Näin suojaamme valtion ja kuntien veropohjaa sekä rehellisten yritysten kilpailukykyä.

Huolia yksityisyydestä on kuultu. Ne on syytä ottaa vakavasti, ja ne on tässä esityksessä otettu huomioon. Lakiin kirjoitetaan nimenomaiset suojatoimet: tietoturva, luottamuksellisuus, säilytys ja hävittäminen sekä vaatimus, että pyyntö on perusteltu ja tarkasti kohdennettu verovalvonnassa välttämättömiin tietoihin. Erityisiin henkilötietoryhmiin ei kohdisteta pyyntöjä, ja käsittely on sallittua vain siltä osin kuin tiedot ilmenevät välillisesti laajassa aineistossa. Tämä on oikeasuhtaista ja linjassa EU:n tietosuojaoikeuden kanssa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Seuraavaksi edustaja Reijonen, poissa. — Edustaja Rasinkangas.

14.57 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta. Kyseessä on erin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

omainen esitys, jolla torjutaan harmaata taloutta. Esityksen myötä Verohallinto saisi pyytää yrityksiltä ja pankeilta tarkasti rajattuja tietoja, kun se tarvitsee niitä verojen valvontaan, eli helpotetaan tiedonsaantia kuitenkin siten, että tietoturvallisuudesta ja yksityisyydestä pidetään huoli. Ei massavalvontaa vaan kohdennettua valvontaa.

Kyseessä on rahallisesti merkittävä lakimuutos. Pitkällä aikavälillä tämän esityksen johdosta arvioidaan, että verotulot kasvavat jopa 100 miljoonalla eurolla, kun ohi kuittien tehtävää kauppaa saadaan kitkettyä. Meillä on rajattu määrä yhteisiä verovaroja, ja siksi on tärkeää, että asetamme tärkeysjärjestykseen sen, mihin niitä varoja käytämme. Sen lisäksi, varsinkin tässä taloudellisessa tilanteessa, rahankäyttöä pitää priorisoida. Tulee myös löytää keinoja, millä tavalla sitä tulopuolta saadaan kasvatettua. Käsittelyssä oleva hallituksen esitys on hyvä keino siihen. Samalla puretaan myös epäreiluja kilpailuasetelmia yrityskentiltä. Otetaan esimerkki elävästä elämästä: Parturi Penalle osa hiustenleikkauksista maksetaan käteisellä, ja hän ei niitä lyö kassaan. Penalla on apupoika Aapo leikkaamassa kaverina, ja Pena maksaa Aapolle palkan suoraan käteen ilman, että verottaja ottaa osansa. Vierisessä korttelissa parturi Pekka ihmettelee, miten Pena voi veloittaa viisi euroa vähemmän kuin hän, vaikka kulut on ajettu minimiin ja kate hiusten leikkaamisesta on piehekkö. Ero tulee siinä, että parturi Pekka on rehellinen ja hoitaa kaikki velvoitteensa, kun samaan aikaan Pena saa epärehellisin ja laittomin keinoin kilpailuetua. Harmaan talouden kitkennällä helpotamme myös yritysten mahdollisuuksia pärjätä rehellisin keinoin.

Arvoisa puhemies! Esitys on erinomainen, ja tätä on helppo kannattaa. — Kiitos esittelystä ja valmistelusta valtiovarainministeri Riikka Purralle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Savio.

15.00 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevan hallituksen esityksen tavoitteena on kitkeä harmaata taloutta ja varmistaa, että kaikkia tahoja kohdellaan verotuksessa samalla tavalla. Tämä lakimuutos kohdistuu viranomaisiin ja niin sanottuihin sivullisiin tiedonantovelvollisiin, kuten pankkeihin. Esityksen myötä Verohallinto saisi tosiaan pyytää viranomaisilta ja pankeilta tarkasti rajattuja tietoja vertailutietotarkastuksen keinoin, kun se tarvitsee näitä tietoja verotuksen valvontaan tietosuoja luonnollisesti tarkasti huomioiden.

Arvoisa puhemies! Harmaa talous on erittäin sitkeä ongelma yhteiskunnassamme, kuten näissä edeltävissä puheenvuoroissa on jo tuotu ilmi. Sen suitseminen ja kitkentä edellyttävät nykyaikaisia ja lain mukaisia työkaluja, jotka samaan aikaan sekä varmistavat verotuksen oikeudenmukaisuuden että kunnioittavat tietosuojaa. Jatkossa Verohallinto voikin pyytää tietoja muun muassa pankeilta kohdennetusti, kun siihen on asiallinen peruste. Esityksen myötä myös verotulojen arvioidaan kasvavan merkittävästi, jopa 100 miljoonaa euroa, siten että kasvu tapahtuu vaihteittain vuosien kuluessa.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen mukaan Verohallinnon tekemien tietopyyntöjen on oltava kirjallisia, perusteltuja ja tarkasti kohdennettuja vain verovalvonnassa välttämättömiin tietoihin. Samalla säädetään nimenomaiset suojatoimet henkilötietojen käsittelyyn. Erityisiin henkilötietoryhmiin liittyviä tietoja voidaan käsitellä vain välillisesti ja välttämättömissä tapauksissa. Se on erittäin tärkeä yksityiskohta. Nykyään Verohallinto voi pyytää sivullisilta vertailutietoja, mutta oikeasuhtaisuuden ja tietojen minimoinnin vaatimukset ovat tulkinnanvaraisia, ja nyt tähän ongelmaan puututaan tällä hallituksen esityksellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

Arvoisa puhemies! Kiitän valtiovarainministeri Purra tästä hallituksen esityksestä, jolla vahvistetaan verovalvonnan tietopohjaa ja kavennetaan harmaata taloutta sekä tuodaan luonnollisesti myös valtiolle lisää verotuloja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

15.02 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kaikki toimenpiteet, millä harmaaseen talouteen puututaan, ovat kannatettavia lähtökohtaisesti, koska meillä on tuolla sellainen rikollisuuden laji, jota on vaikea saada kiinni. Tällaisia toimenpiteitä, jos näillä verotietotarkasteluilla päästään siihen teknisesti helpommin kiinni, kannattaa hyödyntää. Siinä mielessä, jos tässä on tietosuojaongelmia ja muita, ne varmaan tässä lain käsittelyssä vielä avautuvat paremmin.

Mutta se, minkä takia pyysin puheenvuoron, liittyy siihen, että tämä on yksi väline, ja me voitaisiin ennakolta tehdä enemmän, että ei pääsisi syntymään tällaista tilannetta. Esimerkiksi tällaisessa urakointiketjussa tilaajan ja pääurakoitsijan vastuuta pitäisi lisätä niin, että he tarkastaisivat ketjun, sen, että siellä noudatetaan työehtoja, ja sitten sen, että nämä yhteiskunnalliset velvoitteet — verot, sosiaalimaksut ja muut, vakuutusmaksut — tulevat hoidettua. Eli sitä kautta me päästäisiin siihen kiinni ja päästäisiin tätä ongelmaa purkamaan.

Arvoisa rouva puhemies! On vielä toinen asia, joka liittyy siihen, että meidän pitäisi saada indikointia näistä tilanteista, missä mahdollisesti tällaista tulee, ja työsuojeluviranomaiset ovat meillä sellaisia henkilöitä, jotka käyvät eri yrityksissä ja seuraavat työelämää laajasti. Olisi tärkeätä, että jotenkin tässä olisi työsuojeluviranomaisten indikointi tai muu otettavissa siinä huomioon, tietenkin poliisit ja kaikki muutkin, jotka näitä ongelmia metsästävät. Se olisi tässä mielessä tärkeä kokonaisuus, kun tätä lakia tässä käsitellään, ja siinä mielessä on hyvä tehdä eteenpäin.

Tämä antaa rehellisille yrittäjille mahdollisuuden toimia oikein niin että he pärjäävät kilpailussa ja epärehelliset eivät pärjää, ja sehän meidän tahtomme täällä on. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida keskustelua? — Selvä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.